

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

PROGRAMUL TRANZIȚIE JUSTĂ
2021-2027

PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL MUREȘ

MECANISMUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

Principiul: Nimeni nu este lăsat în urmă

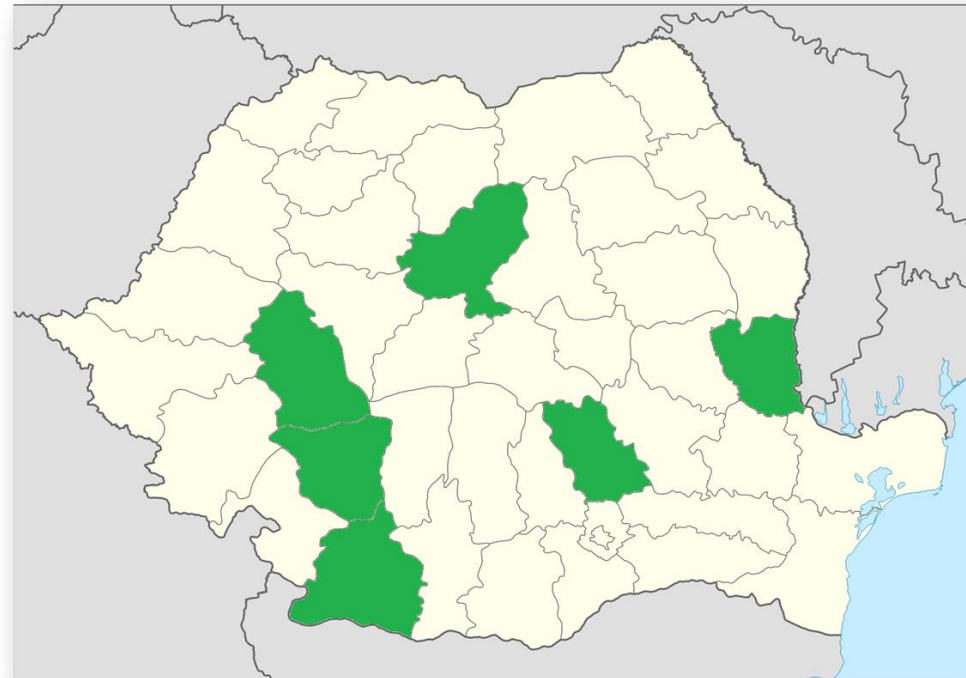
- a fost propus prin **Pactul Ecologic European/ Green Deal**, în concordanță cu obiectivul realizării neutralității climatice a UE până în 2050 într-un mod eficient și echitabil;
- se axează pe **regiunile și sectoarele cele mai afectate de tranziție**, având în vedere dependența lor de combustibilii fosili, sau procesele industriale cu emisii ridicate de gaze cu efect de seră;
- **scopul: atenuarea impactului socio-economic al tranziției**, prin crearea de investiții necesare pentru a ajuta lucrătorii și comunitățile care se bazează pe lanțul valoric al combustibililor fosili.
- **tranziția la neutralitatea climatică presupune *decarbonarea sectorului energetic și al sectorului industrial***
- Documente care creează cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică a economiei românești să poată continua într-un ritm susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032:
  - ▶ ***Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021 – 2030***
  - ▶ ***Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)***

MECANISMUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

Principiul: Nimeni nu este lăsat în urmă

► 2,53 mld. EUR (FTJ+BS) pentru 6 județe din România prin Programul Tranziție Justă 2021-2027:

- Gorj
- Hunedoara
- Dolj
- Galați
- Prahova
- Mureș

PROGRAMUL
TRANZIȚIE
JUSTĂ
2021-2027

61,62% din emisiile ETS verificate în 2020 provin din aceste județe, din care 6% la nivelul Azomureș

MECANISMUL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ

Principiul: Nimeni nu este lăsat în urmă

- Județul Mureș a devenit zonă de investiții prioritară datorită emisiilor ridicate de gaze cu efect de seră care rezultă din:
  - **industria chimică** (AZOMUREȘ SA)
  - **industria de producție energie electrică** (Centrala Termoelectrică Iernut, aflată în portofoliul Romgaz)ambele fiind **energointensive**, utilizând combustibil fosil - gazul natural

- **Județul Mureș are o alocare de 277.032.659 euro**

Planul teritorial pentru o tranziție justă în județul Mureș (PTTJ)

- Este **documentul strategic de bază** pentru fundamentarea intervenției Programului Tranziție Justă 2021-2027 (PTJ) în județul Mureș
- Este parte a PTJ, **aprobat de către Comisia Europeană** prin Decizia de aprobare nr. C(2022) 9125/02.12.2022
- A fost elaborat printr-o **consultare partenerială largă și transparentă**, prin **Grupul de lucru județean**, care cuprinde:
  - o instituții publice relevante și cu responsabilități în domeniile vizate de plan (ADR Centru, Instituția Prefectului - Județul Mureș, Primării, APM, AJOFM, Camera de Comerț, ISJ, GAL-uri, etc)
  - o mediul academic (UMFST, Sapiientia),
  - o ONG -uri sociale și de protecția mediului,
  - o întreprinderi mari, IMM-uri
- Responsabil la nivel național: **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene**
- Coordonator la nivel local: **Consiliul Județean Mureș**

Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic

Sectoare economice afectate de procesul de tranziție în județul Mureș:

- ▶ **Sectorul producției de fertilizanți chimici**, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, sector strategic pentru economie (compania AZOMUREȘ -1109 angajați proprii și 1040 angajați pe platformă)

- ▶ **Sectoare mari consumatoare de energie**, cum sunt:
  - ▶ Industria energetică, pe bază de gaze naturale (CET Iernut – 420 de angajați)
  - ▶ construcții metalice și produse din metal (2081 de angajați),
  - ▶ fabricarea de produse din minerale nemetalice (300 angajați),
  - ▶ fabricare de componente pentru producția de automobile (2832 de angajați)
  - ▶ industria alimentară (4478 de angajați)

Numărul de angajați este conform INS, 2020 și date comunicate de companii.

Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic

Pierderea de locuri de muncă la orizontul anului 2030

- **2149 de locuri de muncă aferente Combinatului Azomureș** (1109 angajați proprii și 1040 angajați la nivelul furnizorilor integral dependenți de companie – platformă) **sunt expuse riscului de pierdere** la orizontul anului 2027 în lipsa implementării planului de reducere substanțială a emisiilor la nivelul companiei în perioada 2022 – 2030
  - † Pierderi de locuri de muncă **la nivelul furnizorilor companiei** din afara platformei,
    - ➔ impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile furnizoare fiind estimat de companie la aprox. 7000, din care 30% în județ
- Potrivit modelării macroeconomice E3ME23, realizată de Cambridge Econometrics, în colaborare cu Frankfurt School of Management and Finance, în județul Mureș se estimează că:
  - pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă,
  - în județ se vor crea locuri de muncă în domeniul serviciilor (2100), dar și locuri de muncă pentru specialiști în domenii de activitate cu nivel de pregătire înalt (1900)
- Locurile afectate de procesele de transformare sunt caracterizate de un **nivel de pregătire mediu**, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului

Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic

Necesarul de reconversie

- **nevoia de perfecționare/specializare** s-a identificat în cazul următoarelor **meserii**:
  - tehnician / dispecer producție, supervisor mecanic/ electric, compresorist, mașinist hidro, încărcător-descărcător, gestionar / primitor-distribuitor inginer producție / mentenanță / IT, mașinist benzi transportoare (necesar de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP-Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale, în cadrul 2020 Skills Forecast Romania)
  - strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc. (meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani)
  - se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

Formarea profesională și sprijinul pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului va fi o deosebită provocare pentru AJOFM, centrele și furnizorii de formare profesională

Tipuri de operațiuni stabilite în PTTJ

- A. Sprijin pentru dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii în activități de transfer tehnologic, care conduc la diversificare, modernizare și reconversie economică**
- B. Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor nou-înființate, inclusiv prin incubatoare/acceleratoare de afaceri și alte structuri de sprijinire a afacerilor**
- C. Sprijinirea tranziției forței de muncă**
- D. Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă**
- E. Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare**

Tipuri de operațiuni stabilite în PTTJ

A. Sprijin pentru dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic, care conduc la diversificare, modernizare și reconversie economică

Operațiunile vizează crearea/extinderea/diversificarea/reconversia unităților de producție de bunuri și/ sau servicii din județ, care să conducă la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului.

Măsuri de investiții:

- **active corporale și necorporale legate de crearea unei unități noi, de extinderea capacității unei unități existente și/ sau de diversificarea producției unei unități prin bunuri și servicii care nu au fost fabricate / furnizate anterior în unitate sau de o schimbare fundamentală a procesului general de producție al unei unități existente;**
- **certificarea produselor, serviciilor sau diferitelor procese** specifice legate de activitatea de creare / extindere / diversificare a bunurilor și serviciilor furnizate, dar și activități de promovare și digitalizare, inclusiv instrumente de vânzare on-line;
- **activitatea de cercetare-dezvoltare proprie** cu scopul maturizării rezultatelor cercetărilor și integrarea acestora în activitatea productivă, precum și investiții legate de preluarea / integrarea rezultatelor cercetărilor provenite de la terți cu scopul creșterii competitivității în domenii de specializare inteligentă;
- **formarea profesională a personalului nou angajat**, precum și, **subvenții** acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale, șomeri de lungă durată sau tineri NEET

Tipuri de operațiuni stabilite în PTTJ

B. Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor nou-înființate, inclusiv prin incubatoare/acceleratoare de afaceri și alte structuri de sprijinire a afacerilor

Operațiunile vizează sprijinirea creării și incubării de microîntreprinderi, inclusiv prin crearea/extinderea/ diversificarea de incubatoare/acceleratoare de afaceri în vederea atingerii masei critice de IMM reziliente necesară relansării activității economice a județului.

Măsuri de investiții:

- **crearea și pătrunderea pe piață a microîntreprinderilor** (servicii pentru înregistrarea întreprinderii, realizarea planurilor de afaceri, consultanță pentru demararea afacerii, precum și investiții în active corporale și necorporale)
- **crearea/modernizarea/extinderea incubatoarelor/acceleratoarelor de afaceri**, inclusiv dezvoltarea serviciilor de consultanță care conduc la crearea de noi locuri de muncă, diversificarea afacerilor și dezvoltarea unui mediu antreprenorial în cadrul comunităților locale
- **crearea, modernizarea, extinderea, dotarea altor structuri de sprijinire a afacerilor / de cercetare și / sau specializare inteligentă** (de tipul parcurilor industriale, parcurilor științifice și de cercetare, centre de afaceri, centre de transfer tehnologic, alte asemenea structuri)

Tipuri de operațiuni stabilite în PTTJ

C. Sprijinirea tranziției forței de muncă

Operațiunile vizează sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili, pentru adaptarea la cerințele și oportunitățile unei economii diversificate și prietenoase cu mediul.

Măsuri de investiții:

- **actualizarea competențelor și/sau recalificarea** persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă/ ocupați în sectoarele/industriile afectate de tranziție, precum și în cele cu potențial ridicat de generare de locuri de muncă durabile
- **servicii de acompaniere socio-profesională**, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă,
- **măsuri de creștere a capacității AJOFM** și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională

Tipuri de operațiuni stabilite în PTTJ

D. Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în:

- **dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție și stocare de energie regenerabilă**, inclusiv rețelele de transport aferente, necesare clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.
- **dezvoltarea transportului public verde** (achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public inter-urban), pentru conectarea zonelor defavorizate cu principalele aglomerări urbane din județ pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare
- **instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie**, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care vor contribui la crearea de comunități de energie (dobândirea statutului de prosumator/ combaterea sărăciei energetice)

În cadrul tipurilor de operațiuni A, B, C și D sunt vizate prioritar zonele defavorizate de la nivelul județului, identificate la nivel de UAT.

Tipuri de operațiuni stabilite în PTTJ

E. Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Măsuri de investiții:

- remedierea sau decontaminarea și reconversia **siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate** în vederea generării de locuri de muncă durabile (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate)

Sprijinul pentru investiții productive în întreprinderi mari

!!! Sprijinul pentru investițiile productive în alte întreprinderi decât IMM-urile este condiționată de realizarea unei justificări a necesității acordării acestui sprijin printr-o analiză a lacunelor care să demonstreze că, în absența investiției, pierderile de locuri de muncă preconizate ar depăși numărul preconizat de locuri de muncă create – art. 11 alineatul (2) litera (h) / Regulamentul CE 1056 / 2021)

Domenii cu potențial de dezvoltare în județ la nivelul unor întreprinderi mari:

- Fabricarea **bateriilor reîncărcabile**, a acumulatorilor pentru transporturi, reciclarea bateriilor uzate;
- Fabricarea **hidrogenului** și a combustibililor sintetici pe bază de hidrogen, a echipamentelor pentru producerea, utilizarea, stocarea hidrogenului;
- Fabricarea de **echipamente pentru eficiența energetică a clădirilor** (pompe de căldură, ferestre, uși, sisteme de pereți exteriori, sisteme de acoperișuri, produse izolante, aparatură electrocasnică ce se încadrează în cele mai des utilizate două clase de eficiență energetică, sisteme de încălzire a incintelor, sisteme de apă caldă menajeră și sisteme de răcire / de ventilație, etc);

Domenii cu potențial de dezvoltare în județ la nivelul unor întreprinderi mari:

- Fabricarea de **tehnologii din domeniul energiei din surse regenerabile**, tehnologii cu emisii reduse de dioxid carbon pentru transporturi, altor tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- Fabricarea **biogazului și a biocombustibililor** destinați utilizării în transporturi, precum și a biolichidelor;
- **Producerea de energie electrică din combustibili gazoși și lichizi nefosili** din surse regenerabile cum ar fi gunoiul de grajd, deșeurile agricole și hidrogen;
- Sortare și prelucrarea fluxurilor de deșeuri nepericuloase colectate separat în scopul transformării în materii prime secundare, care implică reprocesarea mecanică, însă nu în scopul rambleierii.

Investiții pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS aferente producției de fertilizanți chimici

Solicitant eligibil: AZOMUREȘ

- Planul de decarbonare a companiei se realizează etapizat în perioada 2022-2035
- Proiecte planificate pentru perioada 2029 – 2035:
  - 1 proiect pilot pentru **sechestrarea de CO2** în formațiunile geologice subterane din județul Mureș, din care a fost extras în trecut gazul metan,
  - 1 proiect pilot pentru **producerea de hidrogenului din surse regenerabile** (Green Hydrogen) - Hydrogen Park Târgu Mureș.

În funcție de aprofundarea studiilor, maturizarea tehnologiilor și fezabilitatea investițiilor, se are în vedere analizarea posibilității de sprijinire a acestora în cadrul PTJ.

Alocare indicativă: 21 milioane de euro.

SPRIJIN PENTRU DEZVOLTAREA ÎNTREPRINDERILOR ȘI A ANTREPRENORIATULUI

Nr. crt.	Tipologie investiții	Alocare indicativă pentru județul Mureș (EURO)
1	Investiții pentru dezvoltarea IMM care sprijină creșterea durabilă și crearea de locuri de muncă (investiții productive în microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii pentru proiecte între 200.000 - 8 milioane euro)	83.903.737
2	Sprijin pentru microîntreprinderi (sprijin de până la 200.000 euro)	22.374.330
3	Sprijin pentru întreprinderi sociale (sprijin de până la 200.000 euro)	5.593.583
4	Sprijin pentru infrastructura de afaceri	14.000.000
5	Sprijin pentru întreprinderi de tip spin-off, spin-out și start-up (sprijin de până la 200.000 euro)	22.309.734
Total valoare investiții pentru dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului		148.181.384

Alte alocări indicative pe tipuri de investiții:

Tipologie investiții	Alocare pentru județul Mureș (EURO)
Capacități de producție, transport și stocare de energie RES (capacități de mici dimensiuni pentru consum propriu a clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, servicii sociale)	15.140.000
Transport public - Dezvoltarea transportului verde prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public	9.595.600
Remediere, decontaminare, reconversie situri contaminate	7.912.200
Sprijin pentru modernizarea și consolidarea instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă	11.721.500
Sprijin pentru creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă (actualizarea competențelor, recalificarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, servicii de asistență, măsuri active de ocupare pentru acestea)	22.881.251
Sprijin pentru instalarea panourilor fotovoltaice/ fototermice la nivel de gospodărie	40.600.725
Investiție pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS aferente producției de fertilizanți chimici	21.000.000

Informații suplimentare:

- **Pagina web a Consiliului Județean Mureș:** www.cjmures.ro
  - Informații despre activitatea Grupului județean de coordonare pentru neutralitatea climatică în județul Mureș, la secțiunea **Programe și acțiuni**: <https://ro.cjmures.ro/mecanismul-pentru-o-tranzitie-justa/>

- **Pagina web a MIPE:** www.mfe.ro
  - PTJ aprobat de Comisia Europeană, inclusiv textul integral al PTTJ - județul Mureș : <https://mfe.gov.ro/ptj-21-27/>

- **Pagina web a ADR Centru:** www.adrcentru.ro

Vă mulțumim pentru atenție!

Consiliul Județean Mureș

**Secretariatul pentru Grupul de coordonare
spre neutralitatea climatică la nivelul județului Mureș**

Tel: 0265-263.211, interior 1301

[E-mail: tranzitiejusta@cjmures.ro](mailto:tranzitiejusta@cjmures.ro)

PROGRAMUL
TRANZIȚIE
JUSTĂ
2021-2027